

ALEKSANDR FAYNBERG LIRIKASIDA VAQT VA ABADIYAT KATEGORIYALARINING FALSAFIY TALQINI

Abdurashidova Marjona Sanjarbekovna

*O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti,
Xalqaro jurnalistika fakulteti, 1-bosqich talabasi
marjonaabdurashidova546@gmail.com*

ANNOTATSIYA. Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg lirikasida vaqt va abadiyat kategoriyalarining falsafiy talqini o'rganiladi. Shoir she'riyatida vaqt tushunchasi inson hayoti, xotira, o'tmish va hozirgi zamon bilan bog'liq holda tasvirlanadi. Abadiyat esa inson ruhiyati, ma'naviy qadriyatlar va hayot mazmuni bilan uyg'un holda talqin etiladi. Faynberg asarlarida vaqtning o'tkinchiligi va abadiyatning barqarorligi poetik obrazlar, ramziy detallar hamda lirik qahramon kechinmalari orqali ochib beriladi. Maqolada shoirning falsafiy qarashlari, badiiy uslubi va poetik tafakkuri orqali vaqt va abadiyat kategoriyalarining o'ziga xos ifodasi tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: vaqt, abadiyat, falsafiy talqin, lirik qahramon, poetik obraz, xotira, hayot mazmuni, she'riyat

PHILOSOPHICAL INTERPRETATION OF THE CATEGORIES OF TIME AND ETERNITY IN FAYNBERG'S LYRICS

Abdurashidova Marjona Sanjarbekovna

*Uzbekistan State World Languages University,
1st-year student of the Faculty of International Journalism
marjonaabdurashidova546@gmail.com*

ABSTRACT. This article examines the philosophical interpretation of the categories of time and eternity in the lyrics of Aleksandr Faynberg. In his poetry, the concept of time is closely connected with human life, memory, the past, and the present, while eternity is interpreted as a reflection of spiritual values and the meaning of life. Faynberg reveals the transience of time and the permanence of eternity through poetic images, symbolic details, and the inner experiences of the lyrical hero. The article analyzes the poet's philosophical views, artistic style, and poetic thinking in expressing these categories.

Key words: time, eternity, philosophical interpretation, lyrical hero, poetic image, memory, meaning of life, poetry

Aleksandr Faynberg zamonaviy adabiyotda chuqur falsafiy mazmun bilan ajralib turadigan shoirlardan biridir. Uning she'riyatida inson hayoti, vaqtning o'tishi

va abadiyat tushunchalari alohida ahamiyat kasb etadi. Shoir vaqtni inson hayotining ajralmas qismi sifatida tasvirlaydi, abadiyatni esa inson ruhiyati va ma'naviy qadriyatlari bilan bog'liq holda talqin qiladi. Faynberg lirikasida vaqt va abadiyat kategoriyalari bir-biri bilan chambarchas bog'liq holda ifodalanadi. Vaqt inson hayotining o'tkinchiligini ko'rsatsa, abadiyat insonning ruhiy va ma'naviy qadriyatlar orqali yashashini anglatadi. Shu sababli shoir asarlarida bu ikki tushuncha o'zaro uyg'unlikda namoyon bo'ladi.

Faynberg lirikasida vaqt kategoriyasi ko'pincha xotira orqali ochib beriladi. O'tmishdagi voqealar, bolalik xotiralari, inson hayotidagi muhim lahzalar vaqtning o'tishini anglashga yordam beradi. Shoir vaqtni faqat soniyalar va yillar bilan emas, balki insonning his-tuyg'ulari va kechinmalari orqali tasvirlaydi. Vaqtning o'tkinchiligi Faynberg she'riyatida muhim falsafiy g'oya sifatida namoyon bo'ladi. Har bir lahza o'ziga xos qiymati borligi, hayotning tez o'tib ketishi o'quvchini o'ylashga undaydi. Shu orqali shoir insonni har bir daqiqani qadrlashga chaqiradi. Abadiyat tushunchasi esa Faynberg lirikasida boshqacha talqin qilinadi. Abadiyat insonning ruhiy olami, ma'naviy qadriyatlari va ezgu amallari orqali ifodalanadi. Shoir fikricha, inson hayoti o'tkinchi bo'lsa-da, uning qoldirgan izlari, yaxshiliklari va ma'naviy merosi abadiy yashaydi. Faynberg asarlarida vaqt va abadiyat o'rtasidagi qarama-qarshilik ham ko'zga tashlanadi. Vaqt o'tadi, hamma narsa o'zgaradi, lekin inson qalbidagi tuyg'ular, xotiralar va qadriyatlar saqlanib qoladi. Bu esa abadiyat tushunchasining mohiyatini ochib beradi. Shoirning poetik uslubi bu tushunchalarni ochishda muhim rol o'ynaydi. U oddiy, lekin chuqur ma'noga ega so'zlardan foydalanadi. Ramziy obrazlar, metaforalar va lirik qahramonning ichki kechinmalari orqali vaqt va abadiyat o'rtasidagi bog'liqlik ifodalanadi. Lirik qahramon orqali berilgan kechinmalar vaqtning o'tishini yanada yaqqolroq his qilishga yordam beradi. Qahramon o'tmish, hozirgi zamon va kelajak haqida fikr yuritir ekan, o'quvchi ham bu jarayonga qo'shiladi va hayot haqida o'ylashga majbur bo'ladi. Faynberg lirikasida vaqt va abadiyat inson hayotining ajralmas qismi sifatida talqin qilinadi. Ularning uyg'unligi hayot mazmunini anglashda muhim ahamiyatga ega. Shu orqali shoir o'quvchiga falsafiy xulosa chiqarish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, Aleksandr Faynberg lirikasida vaqt va abadiyat kategoriyalari chuqur falsafiy mazmunga ega bo'lgan badiiy tushunchalar sifatida namoyon bo'ladi. Shoir bu ikki tushunchani qarama-qarshi emas, balki o'zaro bog'liq holda talqin qiladi. Vaqt inson hayotining o'tkinchiligini ifodalasa, abadiyat insonning ma'naviy qadriyatlari, xotiralari va ruhiy merosi orqali davom etishini anglatadi. Faynberg ijodida vaqt tushunchasi inson hayoti bilan uzviy bog'liq holda beriladi. U vaqtni oddiy fizik jarayon sifatida emas, balki insonning ichki kechinmalari, xotiralari va hayotiy tajribasi orqali ochib beradi. Shoir har bir lahza o'tishini qadriga yetish, hayotni mazmunli yashash va o'tgan vaqtni qadrlash g'oyasini ilgari suradi. Bu esa o'quvchini o'z hayoti haqida chuqurroq o'ylashga undaydi. Abadiyat tushunchasi esa Faynberg lirikasida insonning

ma'naviy olami bilan bog'liq holda talqin qilinadi. Shoir fikricha, inson jismonan o'tkinchi bo'lsa-da, uning yaxshi amallari, ezgu ishlari va qoldirgan ma'naviy merosi abadiy yashaydi. Shu jihatdan abadiyat insonning ruhiy olami, xotiralari va insoniy qadriyatlari bilan uzviy bog'liqdir. Faynberg she'riyatida vaqt va abadiyat o'rtasidagi bog'liqlik lirik qahramon kechinmalari orqali yanada chuqur ochib beriladi. Qahramonning o'tmish, hozirgi zamon va kelajak haqidagi mulohazalari orqali vaqtning o'tishi va hayotning mazmuni anglashiladi. Shu bilan birga, uning qalbida saqlanib qolgan xotiralar, his-tuyg'ular va qadriyatlar abadiyatning ifodasi sifatida namoyon bo'ladi. Shoirning poetik uslubi ham bu tushunchalarni ochishda muhim ahamiyat kasb etadi. U oddiy va tushunarli so'zlardan foydalanib, chuqur falsafiy g'oyalarni ifodalaydi. Ramziy obrazlar, metaforalar va hissiy tasvirlar orqali vaqt va abadiyat kategoriyalari o'quvchiga yanada yaqin va tushunarli bo'lib yetadi. Bu esa Faynberg ijodining badiiy va falsafiy qiymatini oshiradi. Shuningdek, Faynberg lirikasida vaqt va abadiyat inson hayotining mazmunini anglashga xizmat qiladi. Vaqt insonni o'zgartiradi, uni tajriba bilan boyitadi, abadiyat esa insonning ruhiy qadriyatlari orqali yashab qolishini ta'minlaydi. Bu ikki tushuncha o'zaro uyg'un holda inson hayotining mohiyatini ochib beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Faynberg, A.A. She'riy asarlar to'plami. Moskva, 2010. (56–92-betlar)
2. Faynberg, A.A. Tanlangan asarlar. Moskva, 2012. (101–134-betlar)
3. Ivanov, P. Zamonaviy rus she'riyati. Moskva, 2015. (75–102-betlar)
4. Karimov, Sh. Adabiyot nazariyasi asoslari. Toshkent, 2016. (120–145-betlar)
5. O'zbekiston adabiyoti: XX–XXI asr. Toshkent, 2018. (200–230-betlar)
6. www.adabiyot.uz
7. www.kitobxon.uz

